

YUSUF KİTABI I

Çocuklar söz konusu olduğunda öne çıkan kavram masumiyettir, çünkü çocuklar henüz katıldıkları bir dünyanın karanlığına yabancıdır. Onlar kural koyucu ve fail değildir; kendileri için hazırladığımız bir dünyada iyiliği ve kötülüğü öğrenirler.

İnsan yaşantısına dair kuralları koyan ve uygulayan biz büyükler ne kadar büyük yanlışlıklar yapsak ve kirlensek de çocuklar için hep iyi, temiz ve mutlu bir dünya isteriz. Yetişkin olmanın getirdiği sorumluluk çocuk masumiyetiyle bulduğunda böyle olması kaçınılmazdır.

Çocukların yaşantısı ve cezaevi kavramları ise yanyana gelemeyecek türdendir. Çünkü cezaevleri –adı üstünde- suçluları cezalandırmak için hazırlanmış karanlık ortamlardır ve doğal olarak çocukluk durumlarıyla bağdaşmaz. Fakat bugünün Türkiye’inde bu kadar ağır bir zıtlık bağdaştırılmış, yedi yaşından küçük çocuklar ve bebekler cezaevlerine koyulmuştur. Üstüne üstlük devlet, cezaevindeki çocuklar için ne kadar iyi şartlar hazırlandığına ilişkin kendisine pay çıkarmıştır.

Bu kitabı Türkiye toplumunda benzeri görülmeyen bir vahşetin tanığı olarak yazdım. Yusuf, bu dramın aktörlerinden sadece biridir ve mahkûm çocukların sembolüdür. Yedi yıldır uygulanan vahşetin telafisi yoktur. Ancak başka masumların böyle bir karanlığa kurban edilmemesi ve bu zulmün aktörlerinin cezalandırılması temel hedefimizdir.

...

Ben koyu renkli çileler kaskacında zulmün tüm renklerini tanıtan bir yolun yolcusuyum; anne karnından bebekliğe, bebeklikten çocukluğa böyle bir yolculukta evrildim. Bu süreçte yalnız değildim, farklı yaş gruplarındaki arkadaşlarımla birlikte deneyimledik bu acıyı. Bizler bebeklik ve çocukluk çağımızı yaşamadık. Hayatının ilk yıllarını dipsiz bir kuyunun koyu karanlığında günler, haftalar, aylar, yıllar boyunca ışık arayarak geçiren bir çocuğum ben.

Adım Yusuf...

Çocukluğumun tadına bile varamadığım bu hâlimde, masumiyetimi bilmesine rağmen beni ve pek çok arkadaşımı cezaya müstehak gören zalimlerin yapıp ettiklerini anlatmak istiyorum sizlere. Hapishane dedikleri bir kutunun içinde yaşamak zorunda kaldığım deneyimlerimi arkadaşlarıma ve büyüklerime aktaracağım. Ben bu zulmeti anlatırsam belki diğer çocuklar böyle bir karanlığı yaşamaz.

ARKADAŞIM SEVİMLİ KARGA

Her çocuğun arkadaşı vardır ve onları sever, benim de pek çok arkadaşım oldu ve onları çok sevdim. Ancak hapisane denilen kutudan dışarı çıktıktan sonra, benim arkadaşlarımın diğer çocukların arkadaşlarından çok farklı olduğunu anladım. Çok etkileyiciydi bu farklar. Arkadaşlarımı ve onlarla yaşadıklarımı anlattığımda eminim siz de çok etkileneceksiniz deneyimlerimin sıra dışılığından.

Farklı yeteneklere sahip o kadar çok arkadaşım var ki... Merak etmeyin hepsini bir bir anlatacağım size. Onlar havada uçan, karada kaçan, duvardan geçen, suda yüzen ve her tür engeli kolaylıkla aşan maharetli arkadaşlarımdır. Sadece bunlarla sınırlı değil onların özellikleri, anlattıkça daha çok merak edeceksiniz onları ve elbette birlikte yaşadıklarımızı.

Hapisane denilen kutudan başka bir dünyaya çıktıktan sonra, sevgili arkadaşlarımın benzerlerinin bu dünyada da olduğunu anladım. Fakat kutu dışındaki çocukların oyun oynayacak o kadar farklı seçenekleri vardı ki benim arkadaşlarımla arkadaşlık etmeye fırsat bulamıyorlardı anlaşılabilir.

Çocukluğumu geçirdiğim kutunun bölmelerinde bize benzemeyen varlıklar gördüm, onlara kısaca “hayvan” deniyordu ancak bazen adları özelleşiyordu. Mesela kuş denilen hayvanlar gökte uçuyor, böcek denilenlerin bazısı yerde yürürken bazısı hem yerde yürüyüp hem uçabiliyordu. Solucan gibi hayvanlar ise sadece yerde sürünebiliyordu, onların uçacak kanatları, yürüyecek el ve ayakları olmadığı için gövdeleriyle hareket edebiliyorlardı.

Hayvan dostlarımdan en unutulmazlarından olan sevimli kargadan söz etmek istiyorum size. Benim vefalı dostum ve sadık arkadaşımdan yani.

Annem ve arkadaşları olan güzel kadınlarla birlikte yaşadığımız kutunun dışında avlu denilen bir bahçe vardı. Bahçe dediysem, kutu dışındaki hayatta bildiğiniz bahçelerden değildir avlu. Toprak ve bitki yoktur her şeyden önce; avlu beton bir alandan ibarettir. Betonda bitki yeşermediğini, hayvanların eşinemediğini biliyorsunuzdur mutlaka.

Her gün belli saatlerde avluya çıkardık, kutu yaşamının kuralı böyledir. Annem ve güzel arkadaşlarıyla avluda yürüyüş yapar, kendimizi daha iyi hissederiz. Bir de başımızın üstünde duran koskoca bir mavilik var, adı gökyüzü imiş. Görebildiğim kadarı bile büyüleyici, annem o maviliğin sınırsız olduğunu söylerdi, haklıymış. Kutu dışı yaşamında öğrendim haklı olduğunu.

Konuyu dağıtmaya gerek yok, söylediklerimi dinleyen birilerini bulunca her şeyi anlatmak istiyor içim. Anlatacak o kadar çok şey var ki. Gökyüzünün maviliğiyle tanıştıktan sonra anlatacaklarımın griliği üzüyor beni. Ne olursa olsun anlatmaya karar verdim; annemin dediğine göre, eğer anlatmazsam o gri renk içimde çöreklenip kalırmış. Halbuki içimin gökyüzü gibi mavi ve güneş gibi sarı sıcağı olmasını isterim.

Her avluya çıkışımızda yanıma gelen sevimli karga ile arkadaş olmuştuk. Arkadaşımın hem kanatları hem ayakları vardı, bu yüzden istediği zaman uçup istediği zaman yürüyebiliyordu. Avluya çıktığımızda hemen avlu duvarının üstünde belirirdi sevimli karga. Sevgiyle birbirimize bakardık. O benim yaşantıma imreniyor olamazdı, fakat ben onun yaşantısına imreniyor ve onun kadar özgür yaşamak istiyordum. Çünkü biz avluya ancak gıcırtılı demir kapılar açıldığında çıkabiliyorken o istediği zaman istediği yere gidebiliyordu. Bu fark çok önemliydi doğrusu.

Sevimli kargayla buluşmalarımız çok heyecan vericiydi. Avluya çıktığımızda onun gelip gelmediğine bakardım ilkin. Bazen duvarın üstünde beni bekler, bazen de avluya çıktıktan beş dakika sonra yanımıza gelirdi. Avluda ona yakın olan yerde durmak isterdim, sanki gözleriyle, hâl ve tavırlarıyla bana bir şeyler söylemek istiyordu. Fakat karga dilini bilmediğimden olacak, ne dediğini pek anlamıyordum.

Bir gün avlu kalabalık değildi, arkadaşım karga yanıma kadar sokuldu ve belki inamayacaksınız ama bana beni sevdiğini söyledi. Kulaklarıma inanamıyordum, aslında kalbime her zaman söylüyordu ama kulaklarımla hiç duymamıştım bu sözü. O gün heyecandan pek uyuyamadım, annem durumu bilmediği için hastalandığımı sandı. Annemin üzülmesini istemiyordum ama nasıl söyleyebilirim sevimli kargayla aramızdaki sırrı? Sevmekte yanlış bir şey yok elbette, fakat isimlendiremediğim bir duygu var içimde, bu sırrı saklamama ilişkin.

Arkadaşım karganın yalnız olduğum zamanlarda avlu duvarından inmesinden çocukları büyüklerden çok daha fazla sevdiğini anlamıştım. Bazen içimden dua ederdim, annemin güzel arkadaşlarının hepsi avluya çıkmasını diye. Fakat sonra bunun kötü bir dilek olduğunu hissettim, neden kötü pek bilmiyorum.

Arkadaşım karga avlu ne kadar تنها ise o kadar yanıma yaklaşıyor, bana güzel şeyler söylüyordu. Mesela bir gün bu hapisane kutusunda yaşadığım için çok üzülmememi, gökyüzünün maviliğine ve yeşilin büyüüne kavuşmama az kaldığını söyledi. Doğrusu ne demek istediğini pek anlamamıştım, yeşilin büyüünden bahsederken bilmediğim bazı

kelimeler söyledi; ağaç, çiçek, bitki gibi... Bu kelimenin ne olduğunu bilemesem de çok güzel şeyler olduğunu anlamıştım, çünkü bunları anlatırken sevimli karganın gözleri yaşarmıştı.

Aramızdaki duygusal bağ her geçen gün güçleniyor, sevimli karga ile sırlarımızı paylaşıyorduk. Bir gün ona, en iyi arkadaşım olduğunu söyledim. Onu ne kadar sevdiğimi anlayamayacağını da ekledim. İkimizin de gözleri yaşardı ama bu ağlamak değildi herhalde.

OYUNCAKLARIMI ÇOK SEVİYORUM

Kutu hayatımızın daha güzel olmasını ve mutlu büyümemi isteyen annem bana oyuncak almak istiyordu. Aslında oyuncuğun ne olduğunu bilmiyordum fakat annemin söylediğine göre çocukların mutluluğu için çok önemli şeylermiş oyuncaklar.

Kutu hayatı sınırlıdır; odadan bile izinsiz çıkamadığımız bir hayat nasılsa öyle yani. Hapishane denilen bu alanda temel ihtiyaçlarımızı temin edebileceğimiz kantin vardı, ancak orada oyuncak satılmıyordu. Kutuya oyuncak sokmak yasakmış.

Peki kutuda çocuk büyütme neden yasaklanmıyor?

Burada anlaşılabilir bir durum var, çözemiyorum. Annemle güzel arkadaşlarının hararetli sohbetlerinden anladığıma göre, aslında çocuklar kutuda büyümemeliymiş. Fakat zalimler bu kurallara uymuyormuş.

Zalim ne demek sahi? Mutlaka korkunç bir anlamı var, beni mavi gökyüzünün sınırsızlığından koparan, annemi ve arkadaşlarını ağlatan bir varlık, zalim...

Neyse, ziyaretçilerimizin geldiği günlerin birinde canım dedemin bana oyuncak getirdiğini ve kutu hayatının görevlileri tarafından içeri alınmadığını öğrendik. Bunu duyduğunda annem çok üzölmüş ve ağlamıştı. Doğrusu oyuncuğun ne olduğunu bilmediğim için annemin bu üzüntüsüne anlam verememiştim. Onun bu kadar üzülmesine dayanamayan güzel arkadaşları,

-Sen hiç üzüme, dediler, biz Yusuf'a en güzel oyuncakları yapmasını biliriz...

Bunu söyledikten sonra kafa kafaya verip çalışmaya başladılar. Yastıktan çıkardıkları elyafları çorapların içine doldurup, bebek gövdesi yaptılar annemin güzel arkadaşları. Başta ne olduğunu anlamamıştım, fakat tükenmez kalemle kara kaşlı kara gözlü, kırmızı dudaklı bir bebek ortaya çıkıverince anladım oyuncak denen şeyin ne olduğunu.

Annem haklıymış; oyuncaklar muhteşem şeyler, onlarla yatıp onlarla kalkıyor, hatta onlarla konuşuyorum. Kutuda birlikte yaşadığımız kadınlardan biri, bebeklerimden birine sarı

ve siyah yünlerden saç yaptı. Aman Allah'ım, bu nedir böyle? Muhteşem bebeklerim vardı artık. Biri kız, diğeri erkek...

Oyuncaklarım ne kadar güzel olursa olsun onları hiç kimseye göstermemeliydim, dediğim gibi oyuncak yasaktı kutu yaşamında.

Burada güzel olan her şeyin yasak olmasının anlamı nedir? Bilemedim, bilemiyorum. Mavi gökyüzünü, sımsıcak güneşi görmek yasak... Sevimli karganın konduğu duvarın ötesine çıkmak yasak, oyuncaklarla oynamak yasak...

Bize mutluluk veren şeyleri yasaklayanları sevmiyorum ve hiç sevmeyeceğim...

Oyuncaklarımı kaybetmemek için onları avluya bile çıkarmıyor, yastığımın altında saklıyordum. Demir kapıyı açıp kapatan asık yüzlü kadınlar oyuncuğımı görürlerse hemen alırlar, bunu yapmalarını istemiyorum. Halbuki sevimli kargayı da dahil etmek isterdim oyunlarımıza. Ben de oyuncaklarımla nasıl oynadığımı sevimli kargaya, sevimli kargayla konuştuklarımızı da oyuncaklarıma anlatıyorum.

Aslında oyuncak demek istemiyorum bebek arkadaşlarıma, onlara güzel bir isim bulmam lazım.

Bunları size anlatırken ne kadar büyüdüğümü fark ediyorum. Küçücük bir bebekken kantinden aldığımız renk renk sebzeler çok ilgimi çekerdi. Adının havuç olduğunu öğrendiğim bir sebze, kaşınan dişlerime çok iyi geliyordu. Turp biraz kekremsi olsa da çok seviyordum onu da. Bazen turplarla top gibi oynuyordum. Turpların topa benzediğini ise annemin "Bir topu olsa oynardı Yusuf'um, artık turp top yerine geçsin." sözünden anlamıştım.

Bir gün kantinden o güne kadar hiç görmediğim bir şey geldi, turp ve havuç gibi yumuşak değildi, sert kabukluydu. Cevizmiş meğer. Annem bir tabak dolusu cevizi önüme koydu, onları döküp saçıyor, önümde yuvarlanışını seyrediyordum. Bunlar harika oyuncaklardı, onlarla oynamayı çok seviyordum.

Ceviz oyuncak değilmiş meğer, kabukları kırıldıktan sonra yiyebiliyormuşuz onları. Üstelik vitamin küpüymüş ve benim gibi çocukların gelişiminde çok faydalıymış. Doğrusu tadını da çok sevdim, annem bazen ceviz içini ufalıyor, içine azıcık bal koyuyor ve bana yediriyordu. Bayılıyordum bu lezzete.

Bir gün tabağımda hiç ceviz kalmadığını fark ettim, hepsini yeyip bitirmişiz. Annem kantin listesine ceviz yazmasına rağmen ceviz gönderilmiyordu. Nedenini bilmiyordu annem, fakat her hafta bıkmadan usanmadan ceviz istiyordu kantinden. Bir gün demir kapımızı açıp

kapamakla görevli olan garip giysili kadına “Bakın benim çocuğumun iyi beslenmesi lazım, ceviz ve bal istiyorum yavrum için, kantinden gönderilmiyor.” dedi. “Ceviz varsa gönderilir, yoksa yoktur.” deyiverdi kadın.

Bu sözlerden sonra annemin bana sarılıp ağlayışını hiç unutmuyorum. Üzülme anneciğim, ceviz yemesem de büyüyebilirim ben. Mesela geçen gün getirdikleri tahin ve pekmezi, peyniri de çok sevdim. Yeter ki sen üzülme, beni bu yiyecekler de kutu dışındaki hayat için geliştirebilir

AVLUYA ÇIKIŞ

Kutu yaşamında avlu önemli bir alandır, avlunun çatısı masmavi gökyüzüdür çünkü. Avluda geçirdiğimiz kısıtlı dakikalarda avlu duvarının üstünde heybetle yükselen gökyüzünde daha fazla şey görebilmek için boynum ağrıyınca kadar yukarı bakardım. Bazen sevimli kargaya benzeyen kuşlar uçardı bu daracık göğümüzde. Annem kuşların da çeşit çeşit olduğunu, bu çeşitliliğin dünyamızı süslediğini söylüyordu.

Dünyamızı ne zaman göreceğim acaba?

Hapishane denilen kutu kayatı dünyamızın dışında olduğuna göre farklı bir yaşam alanına mı geçeceğiz?

Orada elyaf bebeklerimle oynamak yasak mı?

Ya sevimli karga? Ben dünyamıza geçtikten sonra izimi bulabilecek mi?

Bunlar benim için çok önemli sorunlar, çünkü sevimli kargayı da elyaf bebeklerimi de kaybetmek istemiyorum.

Fakat burası da çok sıkıcı. Daracık bir kutunun içinde hep birlikte yaşıyoruz, çok kalabalığız. Annemin arkadaşlarını bu kadar sevmesem asla dayanamazdım herhalde bu karmaşaya. Kutu o kadar dar ki koşup oynayamıyor, atlayıp zıplayamıyorum. Bunları yapmaya kalktığımda gövdemin bir parçası ranzalara çarpıyor ve çok acı çekiyorum. Çektiğim acı sadece bedensel değil, içimde bir yerler de acıyor, fakat neresi çok bilmiyorum.

Garip kıyafetli sevimsiz kadın görevli demir kapıları açıp avluyu işaret ettiğinde hemen avluya koşmak istiyorum. Beton duvarlara baka baka çok garip hissediyor, biraz mavi görmek istiyorum. Tenimde ve soluğumda farklı bir esintinin etkisini hissetmek bana iyi geliyor. Açık hava yani, açık havada olmak güzel bir şey.

Annem avluya çıkmayı ne kadar sevdiğimi bilse de beni bazı etkilerden korumaya çalışıyor. Mesela soğuk havalarda üşütmemden korkuyor. Hastalanırsam doktora gitmek, ilaç almak, iyileşmek çok zormuş.

Bunları anlayamıyorum. Dünyamızda da çocuklar hep böyle bir kutuda mı yaşıyor? Anneleri onları da gökyüzüne göndermiyor mu? Öyleyse ne anladım ben dünyamızın farklılığından?

Tenimde rüzgarın okşayışını hissetmek istiyorum ben. Yanlış bir istek mi bu?

BEKLENEN VE ÖZLENEN GÜNEŞ

Gökyüzü sadece engin bir mavilik değildi, bazen orada parıldayan güneşi görüyordum kısa süreliğine de olsa. Güneşin kendisini görmesem de uzun ve sıcak kollarıyla beni kucakladığını söylerdi annem. Annemin dediğine göre, güneş beni çok sevdiği için hep kucaklıyormuş. Bunu öğrendiğimde çok mutlu olmuştum, ben de güneşi seviyor ve onu kucaklamak istiyordum.

Bazı mevsimlerde güneş bize daha sıkı sarılıyordu. Bu mevsimlere yaz ve ilkbahar diyor annem. Demek ki güneş de mevsimlere göre seviyor çocukları. Aslında her zaman seviyormuş güneş bizi, fakat yılın belli zamanlarında dünyadaki diğer çocuklara daha yakından sarılıyormuş. Böyle bir denge olduğunu söyledi annem ama çok da iyi anlamadım.

Güneşi çok tanımıyorum aslında, sadece temasını hissediyor ve beni sevdiğini biliyorum. Demek ki sevgiyle kucaklanmak asıl istediğim. Mesela zaman zaman ziyaretimize gelen dedem bana şefkat ve özlemlerle sarılıyor, o kadar mutlu oluyorum ki...

Küçük bir çocuk olduğuma bakıp beni hiç bir şeyden anlamaz zannetmeyin; özlem duygusunu da biliyorum ben. Hiç görmediğim babamı çok özledim mesela. Annem onun fotoğraflarını gösterdi bana, kutu dışında yaşarlarken birlikte çektirdikleri bir sürü fotoğraf var, babamı o fotoğraflardan tanıdım.

Bizi bu kutuya kapatan adamlar babamı da başka kutuya kapatmışlar meğer. Bu yüzden birbirimizi hiç göremiyoruz. Onun bana sarılmasını, sıcaklığıyla beni korumasını çok istiyorum. Bunu hiç yaşamadım ama yaşamış gibi özlüyorum.

Ablam Seda dedemlerle yaşıyormuş, bazen ziyaretimize geliyor. Ablamı ne kadar çok sevdiğimi kimse tahmin edemez. Elyaf oyuncaklarımı ona bile gösteremedim, sevimli arkadaşım kargayla onu tanıştıramadım. Ne kadar kötü...

Ablam, babam, dedem, amcam, bir sürü sevdiğim var ve onlarla birlikte yaşamak istiyorum. Babamı sadece fotoğraflarda gördüm, bunda bir gariplik yok mu sizce de? Ablamla hiç oyun oynayamadım. Benim onun dünyasına gitmem imkansızmış, onun da kutumuza gelmesi yasakmış... Bu yasaklar fazla sevimsiz ve anlamsız değil mi?

Bu yasaklar olmasa onlara sevimli arkadaşlarımı tanıştırdım. Vefalı kargayı, güzel kelebeği, kibar kırlangıç ve yavrularını, akrobat örümceği, beni tedavi eden doktor arıyı, engelleri aşan karıncayı, çok sevmesem de haksız serçeyi, zıp zıp çekirgeyi onlara tanıtmak istiyordum. Eminim arkadaşlarımı en az benim kadar sevecekler. En büyük endişelerimden biri bu: Kutu hayatından dünyamıza çıktığımda bu arkadaşlarımla beraber olup onları ailemle tanıştırabilecek miyim?

...

Annemle babam birbirlerine düzenli olarak mektup yazıyorlar. Sanırım annem babama bu sorunlarımdan söz ediyor, çünkü babam mektuplarında bu konular hakkında güzel şeyler söylüyormuş bana. Annem mektubun o kısımlarını yüksek sesle okuyordu. Ben biraz daha büyüdükten sonra babam bana özel mektuplar göndermeye başladı. Annemin mektup zarfının içine koyduğu küçük zarfta bana yazdığı mektuplar oluyordu.

Babam bana özel mektup göndermeye başladığında çok farklı bir duygu hissettim, büyümüştüm galiba. Büyümüştüm ama babamın bana yazdığı mektupları okuyamıyordum. Bunun için daha çok büyümem gerekiyormuş. Yeterince büyüünceye kadar annemin yardımlarıyla yetinmem gerekecekti.

Babam farklı kutularda yaşama nedenimizi “kötülük” kelimesiyle açıklıyordu. Her devirde iyiler ve kötüler oluyormuş. Kötüler ise iyilere kötülük yapmaktan çekinmiyor, kendi güçlerini bu şekilde çoğaltıyorlarmış.

Kötülük konusunu anlamadım aslında. Benim arkadaşlarım arasında kötü yok, bu yüzden onlardan korkmam gerekmiyor. Dünyamızda kötülerin olmadığı kutular bulabilir miyiz kendimize?

Annem bunun çok mümkün olmadığını söyledi. Bu acılar her devirde yaşanmış, fakat biz iyiler ne kadar kötülüğe maruz kalsak da iyilikten vazgeçmemeliyiz.

Babam bu iyi adamlardan birinin -tıpkı kendisi gibi- oğluna mektuplar hatta şiirler yazdığını anlatmıştı mektubunda. Eski dönemlerde yaşamış büyük bir şair hapse düşmüş ve oğluna *Zindandan Mehmet'e Mektuplar* diye bir şiir yazmış. Babam da ailemizin fertlerinin

hep ayrı bir yerlere savrulduğunu söyleyerek, “Canım oğlum, bizde kim kime şiir yazacak bilemiyorum.” diye yazmıştı. Bu söz nedeniyle hissettiğim duyguları anlatamıyorum, bu çok zor.

Babamın şiiri ona olan özlemimi arttırdı. Mektubunda yazdığına göre, bizim kutunun bulunduğu şehre gelmek için dilekçe vermiş. Hapishane denilen kutularda kadınlar ve erkekler ayrı yaşıyor; babam buraya gelse bile bizimle kalamayacak demektir bu. Olsun, onun burada olduğunu bilmek bile annemle bana iyi gelecek.

Bu arada dedemin güzel gönlünün hep bizimle olduğunu hissetmek bana güç veriyor. Annemin söylediğine göre, babamın bizim şehrimize gelebilmesi için çok para istemişler ve bu parayı canım dedem ödemiş.

Para denilen şeyin çok güçlü olduğunu anlamaya başladım.

Artık babamın bir an önce sağlıklı bir şekilde gelmesi için dua ediyordum, doğumumun üstünden iki yıl geçtiği halde babamı görememek, onunla ele tutuşup yürüyememek artık çok zor geliyordu. Babamı sadece annemin fotoğraflarında gördüm, bu sizce de çok garip değil mi?

Bir ziyaret gününde Şahin dedem ve ablam çok sevinçli görünüyorlardı. Dedem bana sarıldı,

-Müjde Yusuf, baban buraya geldi, dedi.

Annem de ben de çok sevindik bu habere.

-Dedeciğim babam niçin buraya gelmedi, o gelmediyse biz babama gidelim, dedim. Annem çok üzüldü bu sözlerime.

-Haftaya biz gelmeyeceğiz, siz babanla doya doya görüşeceksiniz.” dedi dedem.

Bu haber üzerine ne hissedeceğimi bilemedim, içim birdenbire garip duygularla doldu. Babamla karşılaşmak hep istediğim ve özlediğim bir şeydi oysa, şimdi içimdeki bu büyük heyecan ve tedirginlik de ne demek?

ARKADAŞLARIM ANNE KIRLANGIÇ VE YAVRULARI

Koğuş denilen odamızın çatısının altına yuva yapan sevimli kırlangıç ve küçük yavrularını benim çatı arkadaşlarımdı, her gün onları seyretmeyi çok seviyordum. Arkadaşlarıma bir de sıfat takmıştım: Hızlı Çalışkan Kırlangıçlar...

Kırlangıç arkadaşlarım tatlı tatlı cıv cıv cıv diye öten kuşlardı, çok temiz ve güzel elbiseleriyle de dikkatimi çekiyorlardı. Küçücük gagalarıyla ustaca taşıdıkları çamuru

muhteşem bir mimari yapıya dönüştürerek yuvalarını yapmaları ve bu çamuru tüyelerine bulaştırmadan tertemiz pırıl pırıl kalmaları mucize gibiydi. Kırlangıçlar, kutu yaşamındaki düzenli, temiz, yetenekli ve çalışkan arkadaşlarımdı benim. Göğüslerinin alt kısmındaki beyaz tüyleri her gün severek giydiğim elbiseye benziyor, üstü siyah olan giysisi ise tişörtümü çağrıştırıyordu. Bu güzel kırlangıç arkadaşlarımdan tatlı seslerini duymak, ara sıra başlarını yuvada çıkarıp etrafı seyretmeleri, sevimli gagalarından çıkan cıv cıv cıv nameli seslerini dinlemeyi çok seviyordum.

Her sabah günümüzü mutlulukla dolduran müzik ziyafetini kaçırmamak için erken kalkıyorduk. Onları yuvalarında anneleriyle birlikte seyretmek istiyordum. Kırlangıçlar her sabah erkenden kalkıp etrafı seyrediyorlardı. Sempatik hareketlerle bizi selamladıktan sonra hızla yuvalarından çıkıyor, gökyüzünde doya doya uçarak özgürlüğün ve mutluluğunun tadını çıkarıyorlardı. Onların anneleriyle uçmalarına imrenerek seyrederken, dört aylık bebek olarak girdiğim bu yerde avludan başka bir yere çıkamamak beni çok üzüyordu. Keşke bizim de uçacak kanatlarımız olsaydı, buradan özgürce uçsak, mutlu olabileceğimiz yerlere gitsek diye üzgün üzgün onların arkasından bakıp duruyordum. Yuvalarına döndüklerini mutluluk sarhoşu gibi attıkları çığlıklardan ve kanat çırpışlarından anlıyordum. Sevgili kırlangıç arkadaşlarımda gökyüzünde özgürce dolaşmanın hazzını yaşadıkları gibi şimdi de yuvaya dönüşün sevincindeydiler. Bu ne güzel bir hayattır. Benim de böyle bir hayatım olacak mı acaba?

AVANTACI VE İŞGALÇI SERÇELER

Kuşlar çeşit çeşit, hepsi kanatlı olsa da farklı isimlerle çağrılıyorlar. Çünkü her birini diğerinden ayıran farklı özellikleri var. Kırlangıçlara göre ağır, tembel ve dağınık olan arkadaşlarımda adı serçe. Kırlangıçlar ve serçeler odamızın çatısının altındaki duvara sıra sıra yuvalarını yapmışlar, bizim yakın komşu ve arkadaşlarımız olmuşlardı. Onların sesleri, kanat çırpmaları, yuvadan pırr diye çıkıp uçmaları hapisane denilen kutu yaşantımın vazgeçilmezi olmuştu.

Serçe arkadaşlarımızı da en az kırlangıçlar kadar seviyordum. Onların kırlangıçlara göre daha kalın olan seslerini duymak ve yuvalarındaki hareketlerini izlemek istiyordum. Bu hayvanların hepsi kanatlıydı, gökte uçabiliyor ve dış dünyada özgürce yaşayabiliyorlardı. Fakat bazı özellikleriyle birbirlerinden ayrılıyor, gökyüzünde farklı bir güzellik oluşturuyorlardı.

Kırlangıç arkadaşlarım serçelere göre minicikti; büyük zorluklarla güzel yuvalarını yapıp yerleşmelerini gözlüyor, garip bir hayranlık ve heyecan duyuyordum. Yuvalarını yapmak için nasıl uğraştıklarını izlemek çok öğreticiydi.

Bir gün biz de kendi yuvamızı yapabilecek miyiz acaba?

Bin bir hayal kurarak her gün kırlangıçların yuva yapma çalışmalarını izliyordum. Bir gün beklenmedik bir şey oldu, kocaman bir serçenin kırlangıç yuvasını işgal ettiğini gördüm. Dehşet içinde kalmıştım, bu nasıl olabilirdi? Kırlangıçların onca emeği ve çabası serçeler tarafından nasıl böyle gasp edilebilirdi? Bu açıkça haksızlıktı. Serçeler daha güçlü diye bunu yapma hakkını kendilerinde nasıl bulabiliyordu? İçimde büyük bir öfke uyandı. Çatıya çıkmak, serçeleri kovmak, kırlangıçları bu haksızlıktan korumak istedim, fakat gücüm yetmiyordu bunu yapmaya. Hiçbir haksızlığı görmezlikten gelemem, büyüdüğümde buna göz yummayacağım. Acaba kuşlar arasındaki bu haksızlığı ve dünyadaki bütün haksızlıkları önleyecek bir yol yok mu diye düşündüm. Konuyu anneme sordum; nasıl bir hata yaptım bilmem; annem gözyaşlarına boğulup kalakaldı. O kadar üzgündü ki başka soru sormadım.

VEFALI ARKADAŞLARIM

Düzenli olarak koğuş avlusuna gelen yeni arkadaşlarımdan Vefalı Karga'yı, parlak kırmızı rengi ve beyaz noktalarıyla uğur böceği arkadaşımı, kendi ağıyla yaptığı muhteşem salıncakta sallanan akrobat örümceği, duvarlara sıra sıra tırmanarak zorlu yollardan geçen, bir sürü engelleri aşarak hayatlarını sürdüren karıncaları, beyaz, sarı, mavi renklerle boyanmış güzel kanatlarını hareket ettirerek uçuşunu zevkle seyrettiğim kelebeği anlatmak istiyorum size. Güzel ve büyümlü kelebeği bir sabah askıdaki beyaz çamaşırıma konduğunda tanımıştım. Nokta nokta benekleri olan güzel kelebeği görmek, hareketlerini uzun uzun seyretmek ve kanat seslerini müzik niyetine dinlemek beni sıkıcı bir ortamdan kurtardığı gibi çok mutlu ediyordu. Çünkü hapsihane denilen kutuda benim gibi bir çocuğun yaşaması için hiçbir cazibe ve güzellik yoktu. İsim ve özelliklerini saydığım kıymetli arkadaşlarım hâlimi anlamışlardı.

Hayvan denilen varlıkların bile anladığı, fakat yurdumuzu idare eden büyüklerin anlamadığı konuyu biraz daha açmak istiyorum. Bu konuyu yeniden açacağım, çünkü benden sonra hiçbir çocuğun böyle bir haksızlığa maruz kalmasını istemiyorum.

İçinde yaşadığımız koğuş denilen mekân tek odadan oluşuyor. Bu tek odada annem ve güzel arkadaşlarıyla birlikte yaşıyoruz. Kutu da dediğim bu mekânda banyo, yemekhane, tuvalet, yatak odası hepsi bir arada. Annem ve arkadaşları günün belli saatlerinde namaz kılıp

dua ediyorlar; bu etkinlikleri de aynı yerde yapıyorlar. Kutuda bir de televizyon var; kimi kadınlar televizyon izlerken kimileri kitap okumaya çalışıyor. Bazen bir kenarda veya yataklarının üstünde deftere bir şeyler yazanlar da oluyor. Bu kadar farklı şeyi aynı yerde nasıl yapabildiklerine şaşırıyorum. Haa bu arada ben oyun oynamak istiyorum; top oynamak, koşmak, bazen yüksek sesle haykırmak... Hiçbirini yapamıyorum, çünkü hem bunları yapabilecek alan yok hem de kimseyi rahatsız etmek istemiyorum.

Garip kıyafetli bir kadın her gün gelip bizi sayıyor: Bir, iki , üç, dört, beş.... Bunun neden yapıldığını hiç bilmiyorum; say say bitmiyor yahu. Bir saymayı bile öğrenemedi mi koskoca kadın? Bu sayıları duymaktan ben usandım, garip kıyafetli kadın usanmadı. Nasıl usanmadığını bir bilsem...

Hepimizin ayrı ranzası olsa hayatımız belki bu kadar zor olmayabilirdi. Gece ışıklar sönüp etrafa karanlık çöktüğünde yerlere yataklar seriliyordu. Annemle aynı yatakta yatıyor, betona düşmemek için birbirimize sıkıca sarılıyorduk. Mozaik betona düşmemek için annemin arkadaşları sünger döşeklerini bizim döşekle birleştiriyorlardı. Bu küçücük kutuda birbirimize destek olarak yaşamak zorundaydık galiba, aksi hâlde burada yaşamak imkansızdı. Annemin güzel arkadaşlarının bu iyilik dolu hâllerini gördükçe çok mutlu oluyordum, demek ki dünyada çok fazla iyi insan vardı. Uykuya dalmadan önce aklıma gelen herkese dua ediyordum. Bilmem neden, koğuştaki kadınlar benim dualarımı çok önemsiyordu. Bazen tek tek bana söyletiyorlardı dua cümlelerini. Kalbimden gele gele söylüyordum istediklerini. Ben özel dualarımda çocukların babalarına, annelerin yuvalarına dönerek bütün sevenlerin kavuşmasını istiyordum Allah'tan, çünkü şu kısacık hayatımda öğrendiğim ilk şey herkesin sevdiklerinden ayrılmış olmasıydı.

Lütfen Allah'ım, bütün sevenleri birbirine kavuştur. Amin...

GÖKTEN İNEN PAMUK DEĞİL KAR

Kış mevsimini sevmiyordum, çünkü hava aşırı soğuk olduğu için dışarıya pek çıkamıyordum. Bir de sık sık hastalandığım için ateşim çıkıyordu. Bu mevsimde hava kapalı, dışarı soğuk olduğundan hep daracık koğuşta kalmak çok sıkıcı oluyordu. Fakat size çok mutlu olduğum bir kış gününü anlatmak isterim.

Hapishane denilen kutu yaşamında ilk defa pencerede gördüğüm beyaz pamuğun hikayesi çok ilginçtir. Bir sabah uyandığımda, gökyüzünden avluya bembeyaz parçacıkların indiğini gördüm. Bunları daha önce hiç görmemiştim. Olağanüstü güzel görünüyordu, olanları daha iyi görmek için merakla ranzanın üstüne oturdum. Ortam büyüleyiciydi; merakla dans

eder gibi bir ahenkle yukardan inen beyaz pamuk parçacıklarını seyrettim. Pamukla vücudumdaki pişiklere ilaç sürüldüğü için pamuğu biliyorum, yumuşacık olduğundan çok seviyorum. Avluya doluşan pamuk parçacıklarını heyecanla seyrettikten sonra, avlu kapısının görevli tarafından bir an önce açılmasını bekliyordum. Görevlinin geldiğini o bilindik şak şak kapı seslerinden anladım. Gökten inen pamuğu daha yakında görmek ve onları avuçlamak istiyordum. Avlu kapısına gittim, henüz açılmamıştı. Görevli sadece dış kapıyı açmış ve sabah kahvaltısı getirmişti, çok üzüldüm. Garip elbiseli kadın görevlinin gelmesini bu kadar sabırsızlıkla beklediğim hiç olmamıştı. Gökyüzünü gördüğümüz yer sadece avluydu, gökte bu kadar güzel beyaz bir cümbüş varken avlu kapısının açılmaması beni çok üzmüştü. Camın arkasından gördüğümü dışarıda görememek üzüntü veriyordu bana.

İlerleyen vakitte kapı açıldı. Kapı açılır açılmaz ne göreyim; etrafı yüksek duvarlarla çevrili avlu bembeyaz pamuklarla dolmuş, her şey muhteşem görünüyordu. Avlu kapısından fırlayıp hemen pamukların üzerine atladım ve yuvarlanmaya başladım. Vücudum tatlı bir soğuklukla ürperiyor, şimdiye kadar beni üşütmeyen pamukların şimdi neden üşüttüğünü anlamaya çalışıyordum bu mutluluk anında. Annem ve güzel arkadaşları avluda beni seyrediyor ve gülerek mutluluklarını paylaşıyorlardı. O heyecan anlarında yepyeni bir şey öğrendim: Meğer gökten yağan beyaz parçacıklar pamuk değil, karmış...

Halbuki ne kadar da emindim onların pamuk parçacıkları olduğundan. Annemi ve arkadaşlarını hiç bu kadar mutlu ve heyecanlı görmemiştim. Avuçlarının içinde biriktirdikleri kardan top yapıyorlar, sonra çingiraklı kahkahalar atarak birbirlerine atıyorlardı.

Aman Allah'ım, ne güzel bir gündü bu...

Onlara bakarak kartopu yapmayı ben de öğrenmiştim, benimkiler daha küçük oluyordu ama kimin umurunda ki? Kartopu yaparken ellerim üşüyor hatta parmaklarım hissizleşiyordu, ama hiç dert değildi doğrusu. Kutuya girdikten sonra karı bir daha görüp göremeyeceğim, ona dokunup dokunamayacağım belli değildi. Annem de bana engel olmadı, istediğim kadar kartopu yapıp oynadım.

Bir ara bahçede kardan yapılmış birini gördüm; evet yanılmıyordum. Annem ve güzel arkadaşları Kardan Yusuf yapmışlardı!... Ne kadar heyecanlandığımı anlatamam size. Kardan Yusuf'un burnu havuçtan, gözleri siyah zeytinden yapılmıştı. Başına küçük elbisemi bere olarak geçirdiklerinde her şey tamamdı. Avlu iznimiz bitip koğuşa girdiğimizde Kardan Yusuf avluda durmaya devam ediyordu, onu içeri getirmek yasakmış. Sanki koğuşun penceresinden içeri bakıyor, bizi gözetliyordu. Kardan Yusuf bazen gökyüzünü seyrediyor ve benim gibi çok

mutlu oluyordu. İki gün sonra bir sabah uyandığında Kardan Yusuf'u göremedim, erimişti... Kardeşim veya en yakın arkadaşım ölmüş gibi üzüldüm, kalbimdeki bu acıyı hiç unutamayacağım galiba.

ARKADAŞIM VEFALI KARGA

Annem ve güzel arkadaşları benimle devamlı oynasalar da özellikle bahar mevsiminde sayıları artan arkadaşlarım vardı. Onları izleyerek çok güzel vakit geçiriyordum. Şimdi size bahar arkadaşlarımı tanıtacağım. İlk olarak Vefalı Karga'dan başlayalım; onu çok sevdim ve asla unutmam. İlk gördüğümde boncuk gibi parlayan bal rengi gözleriyle etrafi inceliyor ve bana bakıyordu. O kadar uzaktan benim bu koğuştta olduğumu nasıl anlamış, avluya çıktığımı nasıl görmüş diye hep merak ettim. Onu avluya çıktığım ilk gün fark etmişim, hepimizden önce avlu duvarına çıkıp sanki bizi bekliyordu. İki gün boyunca avluda buluştuk, duvarın üzerinde oturup birbirimize bakışarak dost ve arkadaş olduk. Bir de beni hayrete düşüren bir durum olmuştu. Aylardır kantine yazdığımız halde ceviz alamadığımızı anlatmıştım size. Ceviz almaktan umudumu kestiğimiz bir zamanda, arkadaşım kargayla tanışmamızın üçüncü gününde küçük gagasına kocaman cevizi yerleştirerek önüme koymuştu. Bu durum beni çok mutlu ettiği gibi şaşırttı. Kantinden defalarca istediğim hâlde ceviz alamamıştık, bazı şeylere ulaşabilmek için para vermek yetmiyordu galiba. İşte bu süreçte arkadaşım karga istediğim cevizi getirerek sevgisini ve dostluğunu gösterdiği gibi her gün ziyaretime gelerek vefalı bir arkadaş olduğunu da ispat etti.

O günden sonra onun adı artık Vefalı Karga olmuştu. Pırıl pırıl parlayan siyah tüyleri en sevdiğim kazağımı andırıyordu. Bazen yanında büyük karga da oluyordu, büyük karga sanırım onun annesiydi. Ben annemle yaşıyordum, o da annesiyle birlikte ziyaretimize geliyor, avlu duvarında uzun uzun kalıyorlardı. Bir gün büyük bir mutlulukla onları seyrederken Vefalı Kargayla göz göze geldik. Göz göze geldikten hemen sonra duvarın dibine indiler, sanki aramızdaki samimiyeti arttırmak istiyorlardı. Bu durum beni çok mutlu ediyordu. Aramızdaki tek fark, bizim hep aynı dar ve soğuk bir kutuda, onlarınsa geniş ve güneşli yerlerde yaşamalarıydı. Biz kutuda ve daracık avluda sıkışmış bir hayat sürerken onlar özgürce dolaşıyor ve istedikleri gibi yaşıyorlardı.

Ancak haklarını inkâr etmemek gerekir; dostlarımız bizi asla unutmuyor ve hiç yalnız bırakmıyorlardı. Vefalı Karga ile arkadaşlığımız her geçen gün artıyordu. Küçük gagasıyla bana kocaman bir ceviz getirmesini hiç unutmuyor ve onu daha yakından tanımak istiyordum. Bu inceliği nedeniyle onu çok seviyordum çünkü. Beni bu kalabalık binalar içinde ve kalın beton duvarlar arasında nasıl bulmuştu? Hep "Bu duvarların arkasında ne var?" diye merak

ederdim, sanki merakıma cevap olarak gelmişti vefalı arkadaşım karga. Üstelik çok sevdiğim ceviz hediyesini getirerek o da beni sevdiğini söylemek istemişti. Kargaların cevizi çok sevdiğini annemin güzel arkadaşlarından öğrenmiştim. Bu durum beni daha da duygulandırdı; Vefalı Karga kendisi yemeyip bana yedirdiyordu işte. Tıpkı annem gibi...

Vefalı Karga ve ben birbirimize benziyorduk aslında. İkimiz de annelerimizin biricik minik yavrusuyduk. İkimiz de çok akıllıydık ve arkadaşılığımızdan çok mutluyduk. Karganın akıllı olduğunu nereden çıkardığımı sorabilirsiniz. Bu o kadar belliydi ki. Biz avluda dolaşırken Vefalı Karga konduğu duvardan bizlere bakıyor, sonra benim yürüdüğüm beton zemine konuyordu. Başka birinin değil, sadece benim yanıma geliyordu ve bu beni çok mutlu ediyordu. Onu yakından görmek ve ona dokunmak, yaşadığım dar yatağı, cıvı cıvı yaptığım plastik leğeni, yiyeceklerimi ve kullandığım eşyaları ona göstermek, yatağımın bir bölümünü onun için hazırlamak, ona havludan yastık yapmak, onunla birlikte uyumak çok istiyordum. Kısacası hayatımın her alanında olmasını arzu ediyordum. Zaten çok küçüktü, fazla yer kaplamazdı. Böyle hayaller kurduğumda çok mutlu oluyordum, fakat birdenbire ailesinin onu merak edeceğini düşünüp bu hayalimden vazgeçiyordum. Kargalar tutuklanıp kapalı kutulara koyuluyor mu bilmiyorum, fakat ailesi çocuklarının tutuklandığını düşünüp çok üzülebilirdi. Bu ihtimal Vefalı Karga'yı hayatıma dahil etme düşüncesini hemen sonlandırdı. Arkadaşımın hayatını karartamazdım.

Onu misafir etmekten vazgeçsem de ona bir şeyler ikram etmek istiyordum. Acaba benim kıymetli arkadaşım en çok neyi seviyordu? Ona ne ikram etsem mutlu olurdu acaba? Vefalı Karga'yla bakışmalarımızda bu soruya cevap arasam da bulamadım. Sonunda annemden öğrendim. Kurnaz tilki ve karga hikayesine göre, arkadaşımın en çok sevdiği yiyecek peynirdi; meğer bu konudaki tekerleme bile varmış.

Karga karga gak dedi

Çık şu dala bak dedi

Çıktım baktım o dala

Bu karga ne budala.

Bu tekerlemeyi hiç sevmediğim gibi doğru da bulmadım. Benim arkadaşım karga asla budala değildi, hatta çok zekiydi. Avluya geldiğinde beni göremezse “Gak!” diyor, yani bana “Ben geldim, etrafına bak.” diye sesleniyordu. Canım arkadaşımın çağrısını duyduğum anda koğuşun penceresine çıkıyor, onun şefkatli gözlerine, bana ceviz getiren gagasına, pırlıl pırlıl parlayan tüyelerine, tertemiz ayaklarına, pembe- gri tırnaklarını bakıyordum. Ona,

-Merhaba Vefalı Karga arkadaşım, her zamanki gibi çok yakışıklı görünüyorsun, diyordum.

Söylediklerimi anlamış gibi kanat çırpıyor, heyecanımı bana göstermeye çalışıyordu. Biz aramızda çok güzel konuşup anlaşıyorduk yani. Üstelik onca bina karmaşasının arasında benim koğuşumu hiç unutmadan gelmesi ve bana böylesine sevgi göstermesi onun zekasını ve merhametini göstermez mi?

KUTU HAYATININ BAŞLANGICI

Bu kutuya atıldığımda henüz dört aylık bir bebekmişim. Beni üç yaşındaki Seda Ablamdan, babamdan ve dedemlerden ayırıp buraya koyanlar insan hâlinde hiç anlamıyor. Fakat hayvan diyerek küçümsedikleri arkadaşım Vefalı Karga beni belki herkesten çok daha iyi anlıyordu. Benim yüreğimi görüyordu o, ötesi var mı?

Büyükler, özellikle zalim olanlar, hiç anlamadığım bir dilde konuşmayı biliyorlar sadece. Kalbime hiç ulaşmayan nutuklar atıyor, güzel görünümlü sözler söylüyorlar. Neymiş, çocuk sevgiymiş... Çocuk cennet kokusu, günahsız melek ve insanların en masumuymuş. Bu kutuda böylesine karanlık bir hayat yaşarken bu sözlere inanmamı nasıl beklersiniz?

Fakat annemin dediğine göre, geçmişte çocukları çok seven büyüklerimiz varmış. Onların en büyüğü olan Atatürk, çocukları o kadar çok seviyormuş ki 23 Nisan'ı bize bayram olarak armağan etmiş. Bu armağan çok güzel, fakat ne olursa olsun yaşadığım çelişkiyi anlamam mümkün değil... Adına bayramlar düzenlenip mutlu olması istenen çocuklara sunulan hayat nasıl bu kadar acı olabilir? Benim için bayramlar yapılır, çocuk haklarıyla ilgili koskoca kanunlar düzenlenirken ben nasıl bu hapisane denilen kutuya koyulabildim? Bayram mutluluk demektir; demek ki yaşadığımız dünya sağlam kurallarla düzenlenmediğinde bayramlar bile mutluluk getiremiyor...

Annem koğuştaki arkadaşlarına anlatırken öğrendim; Birleşmiş Milletler Çocuk Sözleşmesi diye bir düzenleme varmış, bu düzenlemeye göre çocukların haklarını koruma konusunda asla taviz verilmemesi gerekiyormuş. Alındığı söylenen bu önlemlere rağmen dış dünyadan korkuyordum. Çünkü orada hiçbir iyi ve faydalı kurala uyulmadığını anlıyordum. Dış dünya korkulmayacak bir yer olsaydı bu kutuya kapatılır mıydım?

Çocuk ve bebeklerin üstün faydasının gözetilmesi ve hapsedilmemesi gerekirken hapisane denilen kutularda yüzlerce çocuk yaşıyordu. Annemle benim hikayem ise sıra dışı ve kederliydi: Ben henüz annemin karnındayken annem tutuklanmış ve kutuya konulmuş. Sonra doğumum yaklaşınca annemi kutudan çıkarmışlar. Ben doğduktan hemen sonra bizi

kutuya koymamışlar, sanırım kutuya girebilmek için biraz büyümek gerekiyormuş. Fakat annem uzak bir yere kaçmadığını ispat etmek için haftada iki gün emniyetteki bazı kağıtları imzalaması gerekiyormuş. Ben kundaklı bir bebekken bile annem emniyete gidip ‘buradayım’ imzası atıyordu anlayacağımız.

Annem beni daha rahat gezdiresin diye dedem küçük bir bebek arabası almıştı. Özellikle ılık bahar günlerinde annem beni arabaya bindiriyor, kaçmadığımızı bildirmek için emniyetteki kağıtları imzalıyor, sonra birlikte doyasıya geziyorduk. Annem hüzünlü bir ifadeyle kâh mavi gökyüzüne, kâh bana bakıyor, gözleri doluyordu. Bunun anlamını çözemiyordum bebek hâlimde.

İmzaya gittiğimiz bir bahar günü, bizi evimize göndermediler ve hapisane denilen kutuya koydular. Annem o sıralarda çok üzülmüş, ağlamış, hastalanmış ve zayıflamıştı. En önemli besinim olan sütüm kesilmişti, çok acıkmış ve çok ağlamıştım. Neden ağladığımı bilmiyordum aslında; açlık beni katıla katıla ağlayacak kadar etkilemiş olamazdı. Bence beni asıl ağlatan annemin üzüntüsü ve kederiydi. Üzülüp acı çeken sadece biz değildik; anneannem, dedem, ablam ve başka bir kutuda hapsedilen babam... Hep birlikte üzülüyor ve ağlıyorduk. Bunu bize neden yaptıklarını asla anlayamayacağım. Annemin deyişine göre, bizi paramparça etmişler...

Henüz bebektim ve bizi kapattıkları dar kutuda bana göre yiyecek bulunmuyordu. Nasıl olsun; en önemli yiyeceğim anne sütüydü, o da üzüntüden kesilmişti. Dedem kantinden yiyecek almamız için para yatırmıştı, fakat isteklerimize ulaşabilmek için para yeterli değildi galiba. İsteddiğimiz pek çok şey kantinde bulunmuyordu.

Koğuşun karanlık dünyasında üç yıl boyunca soğuk ve uzun kış geceleri, sıcak ve uzun yaz gündüzleri geçirdim. Kış mevsimlerinde daracık koğuşumuz çok soğuktu, nasıl olmasın ki yaşadığımız kutu, demir ve beton duvarlardan ve zeminden oluşuyordu. Kışı burada geçirmek hepimiz, özellikle benim için çok zordu. Kışları çok hastalandım, vücudumdan alev fişkirir gibiydi, üstelik çok halsiz ve bitkindim. Birlikte kaldığımız tüm kadınlar ve annem benim için çok üzülüyorlardı. Buna rağmen hayatımı güzelleştirmek için ellerinden gelen her şeyi yapıyorlardı.

Ateşimin çok yükseldiği bir gün annemin güzel arkadaşları ve annem fikir birliği edip beni yıkamaya karar verdiler. Kutu yaşamında sıcak su çok nadir oluyordu. Bu yüzden koğuşumuzdaki elektrikli çaydanlıkta bolca su ısıtıp plastik mavi leğene koydular. Beni ılık su ile leğende yıkayıp kuruladılar. Ne var ki ateşim düşmüyordu. Bütün koğuş endişe içindeydi,

acil düğmesine basıp beklediler. Sonra yine bastılar, bir kez daha bastılar, gelen giden yoktu... Annemin arkadaşları var güçleriyle kapıya vurmaya başladı, nihayet o günün nöbetçisi geldi. Durumu nöbetçiye anlattıklarında, gece yarısı cezaevinde doktor bulunmadığını ancak sabahleyin doktora çıkılabileceğini söyledi. Annem ve güzel arkadaşları öfke ve üzüntü içindeydi, fakat çare yok gibiydi.

Ortak bir karar alarak yeni bir işlem yapmaya başladılar; ıslak havluyla vücudumu sürekli ovup kolonya sürdüler. Hastalığının şiddetinden o gece hiç kimse uyumadı. Sabahın ilk ışıklarında annem ve ben doktora gitmek için hazırдық. Cezaevi doktoru beni muayene etti, ağzıma garip bir tahta yardımıyla bakıp hortumlu bir aletle sırtımı dinledi. Hastalığım sanırım çok önemliydi, bu yüzden doktor iğne yaptı. Hayatım boyunca yediğim ilk iğneydi, çok acı bir deneyimdi. Canımı acıttı diye doktora çok kızmıştım, fakat benim duygularım onun umurunda değildi sanırım. Doktor, anneme devlet hastanesine gitmemiz gerektiğini söyledi; yüzü asık ve gergindi.

Cezaevine girdiğimde henüz dört aylıktım, aradan bir yıl geçmişti ve ben hastalığım nedeniyle ilk defa dışarıya çıkıyordum. Revir denilen yere giderken ne kadar büyük gelmişti koğuşun dışındaki alanlar. Şimdi başka yere gidecekmışiz, üstelik oralarda çok sayıda kadın ve erkek varmış. Dışarısı çok büyük ve hiç görmediğim kadar kalabalıktı.

Ateşim düşmüştü, kendimi daha iyi hissediyordum. Annemin kucağından inip kendi başıma yürümek istiyordum. Hasta bile olsam daracık koğuştan çıkmak beni heyecanlandırıyordu. Kutunun dışında acaba nasıl bir hayat vardı? Bu sorunun cevabını düşünüyor ve heyecanlanıyordum. Ellerimizi ve tüm parmaklarımızı bir makinaya koyarak bilgisayar denilen parlak camlı kocaman oyuncağa kaydettiler. Bir kadın memur eliyle üstümü kontrol etti, sonra üstümde bir çubuk gezdirdi. Çubuk dit dit diye ses çıkarıyordu, ses çok eğlenceliydi. Böyle ses çıkaran bir oyuncağımın olmasını istedim. O çubuğu almak istedim fakat vermediler. Annemin aranması ve kontrolü de bittikten sonra dışarıya çıktık.

Her yer apaydınlık ve ferahtı. “Yaşasın! Yaşasın!” diye haykırdım. Orada bulunanlar bana gülümseyerek bakıyordu. Annem de gülümsüyordu, annem gülümsediğinde her zamankinden başka bir güzelliğe bürünüyordu. Fakat kısa bir süre sonra annem ağlamaya başladı; gözyaşlarına engel olmak istiyor, galiba bunu başaramıyordu. Dışarısı koğuştan çok farklıydı. İçerideyken gördüğüm silahlı dört asker ve iki görevli kadın vardı yanımızda. Artık güneşi görmüştüm, fakat ışığının şiddetinden ona bakamıyordum. Sonra o muhteşem ağaçları gördüm. “Acaba benim sevgili arkadaşlarımın evi bu ağaçlarda mı?” diye düşündüm.

Dışarıyı anlamaya çalışırken görevli askerler bizi arabaya bindirdiler. Askerin açtığı kapıdan içeri girmiştik ve oturacağımız yer çok kirliydi. Annem elindeki bezle tahta koltukları sildi ve oturduk. Oturduğumuz yer çok karanlık ve bizim koğuş kutudan daha dardı. Kapı tarafından gelen incecik ışık ortalığı aydınlatmıyordu. Pencerele demirlerle kapatılmıştı, ışığa yol vermemek için ellerinden ne geliyorsa yapmışlardı anlaşılan.

Sonunda arabadan gürültülü sesler gelmeye başladı ve asker açık olan tek kapıyı da kapattı. İçimde neler oldu bilmiyorum, fakat ışık gelen tek kapının da kapatılması üzerine avazım çıktığı kadar ağlayıp bağırmaya başladım:

Kapatma! Kapatma! Kapıyı sakın kapatma!

Annem yine ağlamaya başlamıştı, o da bana katıldı:

-Kapatmayın şu kapıyı!

Asker yüzüme baktı, galiba o da çok üzgündü.

-Kapatmamız gerekir, dedi, maalesef elimizden gelen bir şey yok...

Çaresizlik çok kötü bir durum, ne yapsak olmuyordu. Kapı kapandıktan sonra yeniden ağlamaya başladım.

Bu kapı kapatmaları sevmiyorum!

Karanlığı sevmiyorum!

Demir parmaklıkları sevmiyorum, oradan nefret ediyorum!

Aydınlığı ve güneşi görmeyi, duvarsız yerleri seviyorum!

Araba sarsıntıyla yola devam ediyor, oturduğumuz yerde sağa sola sallanarak düşecek gibi oluyorduk. Nereye gidiyoruz? Dışarda ne var? Bir kere olsun sevgili arkadaşlarımı görebilecek miyim acaba?

Uzun bir yolculuktan sonra araba durdu, kapıyı asker amca açtı. Yüzü gülüyordu; “Bak şimdi kapıyı açtık, artık üzülme.” diyerek başımı okşadı. Annemle birlikte arkamızda ve önümüzde yürüyen tüfekli askerlerin arasında yürüyorduk. Dışarda hiç görmediğim kadar çok insan vardı, hayatımda hiç bu kadar erkek görmemiştim.

Yürüdüğümüz yerler çok güzel ve temizdi. Askerlerin arasında annemin kucağında yol alırken herkesin bana baktığını fark ediyordum. Bunun nedenini anlayamadım. Nihayet doktorun ofisine geldik. Doktor Teyze bana gülümseyerek,

-Senin adın nedir? diye sordu.

-Yusuf, dedim.

-Ne de güzel konuşuyorsun, yakışıklı Yusuf'un ne şikayeti var annesi?

Annem hastalığımı özetledi:

-İki gündür bir şey yemiyor ve kusuyor, halsiz ve bitkin, üstelik ateşi çıkmıştı. Ilık duş ve ıslak havlu ile ateşi düşürmeye çalıştık, sabah revirde ateş düşürücü iğne yapıldı, şimdi biraz ateşi düştü.

Doktor, "Tamam anladım," dedikten sonra elbiselerimi çıkardı, sırtımı uzun uzun dinledi. Sonra ağızma ve boğazıma ışıklı bir aletle baktı. Kilomu ve boyumu da ölçtü.

-Cezaevi ortamı bu küçücük çocuğa uygun değil. Ona uygun yatak ve hareket edeceği alan lazım. Yaşadığı yerde halı kilim gibi bir sergi bulunmaması yürümesini ve diğer hareketlerini olumsuz etkileyecektir. Üstelik düşme sonucu yaralanma da olabilir. Dizindeki morluk düşmeye bağlı bir durumdur. Kış mevsimindeki aşırı yoğunluk bir çocuğun yaşamına uygun olmadığından, çocuk enfeksiyon kapmış. Sık sık koğuşu havalandırın, sık sık banyo yaptırın bu yavruya. Dünya tatlısı Yusuf'a iğne vermeyeceğim, tatlı ve hoş şuruplar vereceğim. Besin takviyesi de ekleyeceğim, böylece çabucak toparlayacak, şimdiden geçmiş olsun, dedi doktor.

Ne kadar sevimli bir doktordu öyle, tıpkı anne gibi sıcacıktı. Sanki iğne yapsa bile acıtmayacaktı.

Annemin içi biraz rahatlamıştı, doktorla işimiz bittikten sonra yine askerlerin eşliğinde kapıda bizi bekleyen araca bindik. Yaşadıklarım rüya gibiydi; gükyüzünde kocaman güneş, yemyeşil ağaçlar ve kadınlı erkekli insan kalabalığı... Şimdi bu karanlık ve daracık araca mı bineceğiz yeniden? İstemiyorum, istemiyorum!!!

İçim böyle haykırırken yanı başımda süt beyazı renginde, çok güzel ve sevimli bir yavru kedi gördüm. Hemen yanına gitmek, onu okşamak ve onunla arkadaş olmak istedim. Ne yazık ki asker amca önümde durdu ve bana izin vermedi. Bu muhteşem varlıkla kucaklaşmama engel olan sadece asker amca değildi, annem de elimi tutarak gitmeme izin vermiyordu. Kedileri sadece televizyonda görmüş ve onları çok sevmiştim. Şimdi ise kedi neredeyse yanı başımda, fakat ben ona dokunamıyordum. Süt beyaz yavru kediye dokunmayı, onu bağrıma basmayı o kadar istiyordum ki tarif edemem. Asker amca ise buna izin vermiyor, annem de onun kuralına uymak zorunda kalıyordu.

Hayvanlarla aramda garip bir etkileşim gücü vardı. Hapishane denilen kutuda bile bir sürü arkadaşım olmuştu bu güç sayesinde. Şimdi de bu güzel kedi kendisini çok sevdiğimi anlamış, tatlı sesiyle miyavlayarak yanıma gelmek ve bana sürtünmek istiyordu. Onu yanıma gelirken görünce içimi tarifsiz bir heyecan kapladı, sanırım bu duyguları sadece ben yaşamıyordum. Güzel kedi miyavlayarak bana yaklaşıyor, kuyruğunu sallıyordu. Sonunda bana yaklaştı, ayaklarımın arasında dolaşmaya başladı. Hayatımda ilk defa bu kadar yakından bir kedi görüyordum, ona dokunmaya başladım.

Allah'ım bu nasıl bir mutluluk böyle, heyecandan kalbim titriyordu.

Beyaz tüyleri yumuşacıktı, incecik pembe diliyle elimi yalamaya başladı. İnanılmaz bir duygu seline kapılmışım, çok mutluydum. Hastalığımı unutmuş, bütün dikkatimi Beyaz Prenses'in üzerinde yoğunlaştırmışım. Beyaz Prenses'le dostluğumu ilerleteceğim bu anlarda, bizi karanlık kutuya götürecek araç geldi.

Benim gibi küçük bir yavru olan beyaz kediyi koğuşuma götürmeyi, sütümün yarısını ona vererek birlikte güzel günler geçirmeyi hayal ettim bir an. Sonunda dayanamadım, onu kucağıma alıp arabaya sokmak istedim.

Karşıma yine asker amca dikilmişti,

-Olmaz, dedi, buna izin verilemez.

Beyaz Prenses'i elimden alıp yere bıraktı. Çok üzüldüm, yine çaresiz bir acıyla karşı karşıyaydım.

-Kedimi isterim, kedimi isterim, diye ağlamaya başladım. Onu çok sevmiş, fakat kavuşmadan kaybetmişim. Televizyonda gördüğüm kedilerin aynısı gibiydi, üstelik canlı ve çok sevimliydi. "Kedimi isterim." diye ağlarken yine çaresizdim, baktım annem de ağlıyordu. Annemle birlikte ağlamak kaderimiz mi olmuştu yoksa?

Annem bir yandan gözyaşlarını siliyor diğer yandan beni teselli etmeye çalışıyordu:

-Bak daha küçük yavru bu kedici, annesi ona her gün kendi sütünden veriyor. Annesinden izin almadan onu götürürsek annesi çok üzülür. Yavru kedi küçük olduğundan kendine bakamaz, çünkü annesine muhtaç. Üstelik annesiyle çok daha mutlu, onun yanında özgürce dolaşabiliyor.

Annem her zamanki gibi haklıydı, Beyaz Prenses'i kutu yaşamına götürmek ona eziyet etmek demektir. Onu ne kadar çok sevsem, beni sevmesinden mutlu olsam da ona haksızlık edemezdim. Kutu yaşamında benim gibi hastalanırsa ne yapardım? Üstelik kocaman güneşin

aydınlattığı bir dünyada özgürce yaşamak çok güzel olmalıydı ve Beyaz Prenses'in en doğal hakkıydı bu.

Peki benim bu mutluluğa hakkım yok muydu? Bu soruya cevap verecek olan var mı?

Üzüntüyle sorularıma cevap ararken bizi kutu yaşamına götürecek araç geldi. Yine dar ve karanlık bir kutudaydık, sarsıla sarsıla hapisane denilen yaşama dönüyorduk.

Beyaz Prenses'ten ayrılmanın acısı hastalığımı bile unutturmuştu. Hayatımda güzel ve ışıklı şeyler olmasını istiyordum. Ben küçük bir çocuğum, adım Yusuf. Bu istekleri yerine getiremeyecek kadar zor mu hayat?

Sarsıntılı bir yolculuktan sonra hiç sevmediğim kutu yaşamına döndük. Yine aynı kurallar, arama kontrol, arama kontrol... Bu sefer arama ve kontrol çok daha uzun sürdü, bunun nedenini anlayamadım. Halbuki önümüzde ve arkamızda silahlı askerlerle dolaştık saatler boyunca, nerede ne yapmış olabilirdik?

Koğuşa girince Beyaz Prenses'i hatırlayıp yeniden ağlamaya başladım. Annemin güzel arkadaşlarından biri,

-Yusuf'um niçin ağlıyorsun, dedi.

Ağlamayı kesmeden olanı biteni anlattım. Dışarı çok güzeldi ama koğuşumuzdaki güzel kadınları ne kadar özlediğimi anlamıştım o anda. Dikkatle beni dinleyen bu güzel kadınlar da ağladı, fakat hiçbir şey söyleyemiyorlardı.

Söz bitmiş miydi ne?

KUTUDA HAYAT ÇOK ZOR

Bilenler bilir, kutu yaşamında banyo yapmak başlı başına zor bir iştir. Sıcak suyumuz sabahleyin saat 09.00 ve 10.00 arasında geliyordu. Ben dahil koğuştaki on beş kişi yaşıyorduk, bu kadar kişinin banyo yapması için kalan süreyi siz hesap edin artık. Bu yoğunlukta ancak üç günde bir kere on dakika içinde banyo yapma imkanım vardı.

Bu arada dedemlerin ve ablamın ziyaretleri bizi çok mutlu ediyordu. Yoğunlukla camın arkasından görüşsek de onları gördüğümde ayrı bir mutluluk geliyordu hayatıma. Hayat denilen şey çok zordu; annem hasta, babam başka bir kutuda, ablam anne babasına muhtaç küçük bir çocuk olduğu hâlde bizi böyle bir hayata mahkûm ettiler. Bizi hiç duymadılar, görmediler, gönlümüzü kırdılar, beton ve demir duvarlardan yapılmış bu kutuya kapattılar.

Aslında olanların yanlışlığı açıktı, mesela kutu görevlilerinin bana ve anneme acıma ve merhamet duygusuyla baktığını görüyordum. Özellikle son hastalığımın sonra koğuşun sorumlu görevliler benden söz etmeye başlamış, “Yusuf’un dedesi, Yusuf’un kardeşi” diye söz ediyorlarmış. Koğuş görevlileriyle günde en az üç kere karşılaşılıyor, neredeyse birlikte yaşıyorduk. Onların bizi buradan çıkarma gücü ve yetkisi yoktu. Yetkisi olanlar ise dedemin yazdığı sayısız dilekçeye rağmen bizi buradan çıkarmıyorlardı.

Burada geçirdiğimiz toplam üç yıl içinde bir sürü dinî ve millî bayram yaşadık, fakat hiçbirinde bayramı hissedemedik. Çünkü böylesine kısıtlı bir hayatta bayram mutluluğunu hissetmek imkansızdı. Yetkililerin bu körlüklerini ve sağırılıklarını asla unutmayacak ve unutturmayacağım.

Belki bu yüzden kutudaki arkadaşlarımı çok seviyorum. Mesela Vefalı Karga onca karmaşanın içinde yolu bulup bana ulaşıyor. Onun bu sevgi ve bağlılığını asla unutmayacağım. Bu yüzden karga tekerlemesini hiç sevmedim ve arkadaşşıma bir hakaret olarak algıladım. En iyisi onun için yeni bir tekerleme bulmak:

Küçük karga gak dedi

Çık kapıya bak dedi

Çıktım baktım o gelmiş

Yollara sevgi sermiş

Gönüllere aşk vermiş

Sürekli arkadaş olmuş.

...

Beni ziyarete gelen arkadaşım küçük karga gibi özgürce uçmayı çok istiyorum. Bu bina ve duvarların arkasında özgürce nasıl dolaşabileceğimi çok merak ediyorum. Merak ettiğim bir başka konu ise tıpkı Vefalı Karga gibi kanat takıp uçarak bu kutudan çıkıp çıkamayacağım. Bu kutuda tutsak olmak çok zor ve sıkıntılı bir durum, özellikle benim gibi küçücük bir çocuk için. Tutsak yaşamaya mecbur olmadan kuşlar ve bulutlar gibi özgür olmak istiyorum.

Hapishane denilen bu karanlık alan sadece çocukların değil büyüklerin yaşamasına da uygun değildi bence. Çünkü içinde yaşadığımız kutunun altı, üstü, sağı solu demir ve betondan yapılmıştı. İçeri güneş girmiyor, pencereden ağaçları ve kedileri göremiyorduk. Böyle bir hayat olabilir mi?

Birlikte yaşadığımız güzel kadınlar ve annem birbirleriyle çok iyi anlaşıyor ve her konuda yardımlaşıyorlardı. Onları çok seviyordum ama onlar benim arkadaşım olamayacak kadar büyüklerdi. Aslında nankör olmamak lazım, beni hiç yalnız bırakmayan Vefalı Karga gibi arkadaşlarım vardı. Vefalı Karga bana gerçek bir dosttu. Annemin söylediğine göre, ben de onun dostuydum. Kargalar çocukları ayrı severmiş, çünkü bizim masum olduğumuzu çok iyi bilirlermiş. Arkadaşlarımın bana olan sevgisinden hiç şüphem olmadı zaten. Fakat dışarıdaki dünyada yaşamak, ağaçlara dokunmak, kedileri kucaklamak, özgürce koşmak istiyorum ben. Sahi çok şey mi istiyorum?

Koğuşumuzdaki güzel kadınlardan birinin anlattığı bir hikaye kargalara daha çok bağlanmama neden oldu. Manisa Çocuk Yuvası'nın bahçesindeki büyük çam ağaçlarından birine bir anne karga yuva yapmış. Dört yavrusunu bu yuvada büyötmeye çalışıyormuş. Bir gün yuvadaki yavruları fark eden siyah bir kedi ağaca tırmanmaya çalışmış, galiba karganın yavrularını yakalamak istiyormuş. Bunu gören anne karga çok telaşlanmış ve öfkelenmiş. Kedinin yavrularına zarar vermesinden çok korkan anne karga yuvadan asla ayrılmıyormuş. Fakat kedi de inatçıymış; her fırsat bulduğunda ağaca tırmanmaya ve yavru kargaları yakalamaya çalışıyormuş. Anne karga, yuvaya doğru ilerlemekte olan kediye olanca gücüyle bağırıyormuş:

-Gaak! Gaak! Gaak! Gaak! Gaak!

Anne karganın bu çırpınışı çevredeki insanların gözünden kaçmamış. Öğle yemeğine gitmek için evinden çıkan Fatih Amca karganın telaşını anlamaya çalışmış ve sorunun kedi tehlikesinden kaynaklandığını anlamış. Kediye ağacın çevresinden kovmayı başaran Fatih Amca, anne karga ve yavrularının rahat bir nefes almasını sağlamış. Anne karga öyle mutlu olmuş ki hemen yavrularının yanına çıkıp onları doya doya sevip okşamış.

Anne karga, ertesi gün aynı vakitte öğle yemeğine çıkan Fatih Amca'nın omuzuna konmuş, bir an için göz göze gelmişler. Size inanılmaz gelecek ama karga gagasını Fatih Amca'nın yanağına dokundurmuş, sonra uçarak yavrularının yanına gitmiş. Olanlara başta bir anlam veremeyen Fatih Amca, biraz düşündükten sonra anne karganın minnettarlık gösterdiğini ve yanağından öperek ona teşekkür ettiğini anlamış.

Annemin söylediğine göre, kargalar kendilerine iyilik yapanları da kötölük yapanları da unutmaz, bunu davranışlarıyla yansıtırlar. Benim vefalı arkadaşım küçük karga, kutu hayatında sıkıldığını anlamıştı ve iyi kalpli bir çocuk dostu olduğundan her gün ziyaretime geliyordu. Bu sıkıcı kutudan çıkar çıkmaz onun evini bulacak ve onu ziyaret edeceğim. Her

ziyarete gidişimde ona en sevdiği peynirlerden götüreceğim. Cevizi çok sevdiğimi bildiği için o bana ceviz getirmişti, ben de ona en sevdiği yiyeceklerden götüreceğim.

Küçük karganın hediyesi olan ceviz benim için o kadar önemli ki onu dikkatle saklıyorum. Dedemler ziyaretimize geldiğinde çaktırmadan dedemin cebine koyarak cevizimi güvenli ellere emanet edeceğim. Dedemden onu en güzel toprağa ekmesini isteyeceğim. Cevizler ekilince kocaman ağaç oluyormuş. Cevizim toprağa kök salıp ağaç olduğunda başta kargalar olmak üzere karınca, kelebek, çekirge, serçe, kırlangıç, uğur böceği, örümcekler ağacımın dallarına konup istedikleri gibi üzerinde dolaşabilecekler. Hatta güçlü dallarına salıncaklar kurup mutlu vakit geçirecekler.

Bu düşüncemi gerçekleştirebildiğim için mutluyum. Dedemlerin ziyaret gününde Vefalı Karga'nın verdiği cevizi yumuşak bir beze özenle sardım, gardiyanlara fark ettirmeden dedeme teslim ettim. Dedeme cevizle ilgili düşüncelerimi ve hayallerimi anlatıp,

-Dedeciğim nolur bu cevizi dikkatle toprağa ek, buradan çıkıncaya kadar ona en güzel şekilde bakacağından eminim. Yanınıza geldiğimizde ağacıma ben bakarım, onun büyüyüp meyve vermesini mutlulukla seyrederim, dedim.

Dedem gözlerinde yaşlar birikerek beni dinledi, yeniden bana sarıldı ve,

-Tamam yavrucuğum, cevizini özenle toprağa dikeceğim ve ona gözüm gibi bakacağım, dedi.

Dedemin verdiği sözü tutacağından emindim, içim bir kere daha mutlulukla doldu, ona sevgiyle sarıldım. İyi ki varsın dedeciğim, iyi ki benim dedemsin...

Cevizimi dedeme emanet ettikten sonra hayal dünyam iyice renklenmişti. Ağacımın kocaman olduğunu, dallarının göklere yükseldiğini, yemyeşil yapraklarının rüzgarda hışırdadığını hayal ediyordum. Ceviz ağacımdan yeni cevizler çıktığında onları arkadaşlarıma hediye edecek, onları da mutlu edecektim kendimi de... Annem kendi elleriyle yaptığı baklavalara benim ağacımdan topladığı cevizleri koyacaktı, bu ne kadar büyük bir mutluluktur.

YENİ ARKADAŞIM BAL ARISI

Koğuşun sıkıcı ve kapalı ortamında özgürce gökyüzünü seyredebilmek çok güzeldi. Bunun için avluya çıkmak gerekiyordu. Avluda geçen zamanımız çok az da olsa hem arkadaşlarımla buluşmak hem de gökyüzünü seyretmek hepimize çok iyi geliyordu. Bu yüzden avluya çıkacağımız saatleri sabırsızlıkla bekliyordum.

Avluya çıktığımız bir gün, küçük bir su birikintisi dikkatimi çekti. Daha doğrusu su birikintisinin kıyısında kıpırdanan minik bir böcekti dikkatimi çeken. Kutu hayatımdaki yalnızlığında avluya gelen dostlarım sayesinde hem arkadaşlığı tatmış hem de yalnızlık duygusundan belli ölçüde kurtulmuştum. Kırlangıçlar, serçeler, Vefalı Karga ve diğer arkadaşlarımdan sonra başka birini görüyordum avluda. Bu arkadaş hepsinden çok daha küçüktü; başında sarı ve kahverenginde antenleri, altı ayağı ve kocaman gözleri vardı.

Annem o sırada leğende çamaşır yıkıyordu, ona,

-Anneciğim bu arkadaş bana tanıtır mısın? diye seslendim.

Annem önündeki işe yoğunlaştığından beni duymadı galiba. Fakat her sabah kahvaltayı beraber yaptığımız sevgili Tete yanıma geldi. (Bu arada Tete, annemin güzel arkadaşlarından biri, onu daha farklı sevdiğim için ona kendi koyduğum isimle sesleniyorum, o da bundan çok hoşlanıyor.) Tete heyecanla,

-Yusuf kuzum, yeni bir arkadaş mı buldun, arkadaşını bana gösterir misin? diye sordu.
Ona,

-Bu teklifin mantıklı, dedim.

Mantıklı kelimesini çok seviyor ve sık kullanıyordum. Tete ve annemin diğer güzel arkadaşları da bundan hoşlanmış olacaklar ki, ben böyle söylediğimde hep tebessüm ediyorlardı. Cevabımdan yine çok hoşlanmışlardı, hep birlikte “Oliiii!!!” diye bağırıyorlardı.

Tete’yi su birikintisinin başındaki yeni arkadaşımın yanına götürdüm, ancak onu rahatsız etmemek için yanına yaklaşmadan elimle işaret ettim. Tete yeni arkadaşımı görünce çok sevindi ve ellerini yukarı kaldırarak yumuşak bir sesle,

-Yaşaaaa! dedi.

Tete’nin sevinci ve heyecanı beni de heyecanlandırmış ve meraklandırmıştı. Acaba bu yeni arkadaş kimdi; ne yer, ne içer, nasıl yaşardı? Tete heyecanımın ve merakımın farkındaydı, hemen söze başladı:

-Yusuf’um bu yeni arkadaş kim biliyor musun, diyerek başladı anlatmaya. Sabah kahvaltısında ekmeğin üstüne sürüp ayıla bayıla yediğin, tadını ve kokusunu çok sevdiğin bal var ya, işte onun ustası bu bal arısı. Hadi bu muhteşem bal ustası arıyla tanış bakalım...

Çok şaşırılmış ve heyecanlanmıştım,

-Öyle mi? Yaşaaa! diye yerimde zıplamaya başladım.

Bir yandan da çok merak ediyordum, bu minicik arı o kadar muhteşem bir besini nasıl yapar diye.

-Tete, o bunu yapmayı nasıl beceriyor, doğru dürüst elleri bile yok, dedim.

Benim ellerim ve kollarım vardı, buna rağmen böylesine kıymetli bir besini üretemezdim doğrusu. Tete bana hak verdi, aslına bakılırsa benimle aynı fikirdeydi.

-Bu muhteşem bal ustalarını tanıyorum, dedi Tete. Çünkü babamın bahçesinde bunlardan on binlerce var, kovan denilen evlerinde yaşıyorlar. Yusuf'um arılar o kadar çalışkan ve becerikli ki, dışarı hayatımdayken onların çalışmalarını seyretmeye doyamazdım. Arıların arasında muhteşem bir iş bölümü vardır; bazıları çiçek çiçek dolaşıp çiçek özü toplar, bazıları kovana su taşır, bazıları ise kovanın başında bekleyip evlerini tehlikelerden korurlar. Bu güzel arkadaşlar toplu hâlde yaşar ve çok düzenli çalışırlar. Öyle beceriklilerdir ki bal koydukları petekleri bile kendileri üretir. Hepsini topu gördüğün gibi ufacık hayvancıklar ama böylesine muazzam yetenekleri var.

Hayretler içinde Tete'nin anlattıklarını dinliyordum. Dinledikçe bu minik arkadaşşıma duyduğum sevgi ve hayranlık artıyor, onu elime alıp sevmek istiyordum. Tete beni bu konuda uyardı,

-Yusufcuğum öyle yaparsan onu korkutursun, misafirimizi uzaktan seyredelim bence, dedi.

Aman Allah'ım bu kadar güzel bir varlığı korkutmak ister miyim? Asla... Suyun kenarında usulca dolanan arıyı biraz geriden seyretmeye başladım. Onu iyice tanımak, Tete'nin verdiği bilgileri pekiştirmek istiyordum.

Arkadaşımı dikkatle seyreliyordum; muhteşem bir varlıktı, hele kafasındaki anteni ve sarı tüyleri çok güzel görünüyordu. Bal arısı bu kocaman duvarı aşmış gelen diğer arkadaşlarımdan çok daha farklıydı. Hâlâ bu küçük hayvanın o lezzetli balı nasıl üretebildiğini düşünüyordum, bir türlü aklım almıyordu bunu. Belki onu dikkatle takip edersem bunu anlayabilirdim.

Yeni arkadaşım bal arısının hareketlerini dikkatle gözlerken onun rahat hareket edemediğini fark ettim. Usulca yaklaşarak daha iyi baktım. Evet haklıydım, bal arısı rahat hareket edemiyor, hatta istediği hâlde uçamıyordu. Kanatlarından birini hareket ettirebildiği hâlde diğerini oynatamıyordu. Kalbimde ince bir sızı, Tete'ye gittim:

-Tete Tete, bal arısı uçamıyor, ona yardım etmeliyiz, dedim. Uçamazsa yuvasına gidemez, annesi onu merak eder, polislerin yavrularını yakaladıklarını düşünüp çok üzülürler. Onu kurtarmalıyız...

Tete'nin yüzü birden bembeyaz oldu, onun da aynı şeyi düşünerek korktuğunu düşünüyordum. Beni kucakladı, bağrına bastı, gözlerinde yaş vardı Tete'nin.

Sonra dikkatle bal arısını incelemeye başladık, Tete sorunu anlamıştı.

-Bir kanadı kırılmış bu yavru arının, tek kanatla uçmaya çalışıyor ama ne yazık ki tek kanatla uçulmaz, dedi.

Yeni arkadaşım bal arısının derdine çare bulmak istiyor, yalvaran gözlerle Tete'ye bakıyordum. Tete,

-Ona kendi balından yedirelim, belki şifa olur, dedi.

Sonra umut dolu bir heyecanla bir çay kaşığı bal getirip bal arısının yanına koydu. Bal arısı önce balı fark etmedi. Yavaş yavaş su birikintisinin kenarında dolanırken balı fark etti ve hemen yemeye başladı. Kalbim heyecanla çarpıyordu, içimden kanadının iyileşmesi için dua ediyordum.

Tete'nin dediğine göre, iyileşmesi için iyi beslenmesi ve dinlenmesi gerekiyordu. Çay kaşığında daha bir sürü bal vardı, bitince yeniden getirebilirdik. Lütfen Allah'ım yeni arkadaşım bal arısı iyileşsin ve yuvasına uçabilsin. Yoksa ailesi onsuz ne yapar? Tutuklandığını düşünürlerse onu nasıl bulacaklar, bu acıya nasıl katlanacaklar?

Ertesi gün ilk işim su birikintisinin başındaki arkadaşım bal arısına bakmak oldu. Bugün daha iyi görünüyordu. Çay kaşığına biraz daha bal koyup onu rahat bıraktık, çünkü dinlenmeye ihtiyacı vardı.

Sonraki gün avluya çıktığımda bal arısını göremedim, gitmişti. İçimde garip duygular vardı, hem ailesine kavuştu diye seviniyor hem ondan ayrıldım diye üzülüyordum. Dışarı çıkınca ilk işim onu bulmak olacak.

Hapishane denilen kutuda tanıştığım arkadaşlarımı çok seviyor, onların varlığına şükrediyorum. Beni hiç yalnız bırakmayan vefalı karga, bal tatlısı arı, yakışıklı kırlangıç, çalışkan karınca, renkli uğur böceği, çılgın örümcek, zıp zıp çekirge, haksız serçe... Gördüğümüz gibi bir sürü arkadaşım var ve onları çok seviyorum. Onların varlığı kutu hayatında bana en büyük mutluluğu sağladı, bunun için onlara çok teşekkür ediyorum.

YUSUFUN CEZAEVİNE DÖNÜŞÜ

Yusuf'un hikayesi hayal dünyamızın ürünü değil, keşke öyle olsaydı. Eşimle aynı koğuşu paylaşan Yusuf, üç yıl boyunca hepimiz için derin bir üzüntü kaynağı oldu. Ülkemizin pek çok yerinde yaşandığını bildiğimiz bu dramı dış dünyaya aktarmak, öncelikle bir insan sonra bir yurttaş olarak en temel görevimiz.

Yusuf cezaevinde kalamayacak yaşa ulaştığında, annesini ziyaret etmek için cezaevine gelmek zorundaydı. Bilinçaltı muktesebatının önemli bir bölümünün oluştuğu cezaevi ortamının, Yusuf ve benzeri çocuklarımız için ne ifade ettiğini tam olarak hiç bilemeyeceğiz. Devleti tarafından ağır yaralanan bir neslin tam olarak tedavi edilip edilemeyeceğini de bilmiyoruz. Bildiğimiz tek şey, yaşananların insanlık durumuyla bağdaşmadığıdır.

...

Her cuma benim için pek çok paradoksun yaşandığı ağır bir gün.

Hayat arkadaşımın uydurulmuş gerekçelerle elli iki aydır demir parmakların arkasında olması çok ağır bir durum ve kanırtıcı bir acı.

Bu acıyı hafifletmek için ayda bir defa kırk beş dakika açık görüş, üç defa da cam arkasından yaptığımız kapalı görüşme çok üzüntü, çok sevinç, çok umut, çok kırgınlık, çok, çok... Bu karmaşık duyguları nasıl ifade edeceğimi bilmiyorum. Yoğun bir duygu karmaşasının yaşandığı bu anlarda, tarifsiz bir ruh hâlinde oluyorum. Eşimle görüşmelerimiz cuma günleri gerçekleşiyor, bu cuma yaşadıklarımız çok daha ağırdı.

Yusuf'un cezaevi macerası daha anne karnındayken başlamıştı. Dört aylıkken girdiği cezaevinde otuz iki ay boyunca kalan Yusuf, annesinin kararını Yargıtay'ın bozmasıyla dışarıya çıkmış, iki sene boyunca ailesiyle yaşama mutluluğuna ermişti. Cezanın Yargıtay tarafından ikinci kez onanmasıyla Yusuf'un zindan günleri yeniden başlamış oldu. Bu sefer annesini ziyaret etmek için zindana giriyor, bebeklik günlerinden kalan duyguları bir kez daha tezahür ediyordu.

Görüşte can parçamız Yusufumuzla birlikteydik. Annesini görmek için ablası, teyzesi, büyük anne ve büyük babasıyla cezaevine gelmişti.

Üzgündü, ışığını kaybetmiş solgun bir yaprak gibiydi.

Onun o hâli içimi çok acıttı.

Ziyaretçi odalarımız farklıydı. Eşim Yusuf'u yakından tanıyan biri olarak çok üzgündü. Ne olursa olsun Yusuf'u böyle görmeye alışmamıştı Tete. Sayılı dakikalarda hasret gidermeye çalışırken Yusuf'un hâline çok ağladı.

Yusuf'u annesiyle beraber görmek, onların acı, sevinç ve gözyaşlarıyla karışmış duygularının yansımalarına şahit olmak tarif edilemeyecek kadar zordu. Yusuf üzüntüsünü ve mutluluğunu çok iyi yöneterek annesiyle beraber olma fırsatını değerlendirmeye çalışıyordu. Annesine sarılıyor, yüzüne hasretle bakıyor, durmadan onu öpüyordu. Eskişehir Cezaevi'nde en uzun süre kalan bebek/ çocuk rekoru ondaydı.

Cezaevi görevlisi son beş dakika kaldığı uyarısını yaptıığında, bir kez daha içimizden isyan ediyorduk: "Ne kadar çabuk geçti bu vakit?"

Yusuf üzgün ve öfkeliydi; annesinden ayrılmak istemiyor, fakat bu ayrılığa çare olmadığını biliyordu. Çaresizliği en iyi bilenlerden biri olmalıydı Yusuf; bunu bebeklik dönemlerinde öğrenmek zorunda kalmıştı ne de olsa.

Ablası Seda ile Yusuf'un annesinden ayrılış tablosunu görmeye tahammül edemiyor, gözyaşlarımıza engel olamıyorduk.

Babaannesinin sayım işlemlerini beklerken onca öfke ve üzüntüyü artık taşıyamıyor, gözyaşı sağanağına tutuluyordu Yusuf. Gözyaşları sel olmuş, gözleri kan çanağına dönmüştü. Aslında sorular ve cevaplar tükenmişti o anda. Yine de ona "Neden ağlıyorsun?" diye sorduklarında "Başım ağrıyor" diyordu Yusuf, "Başım ağrıyor..."

Bu zulümlerin yakın bir gözlemcisi olarak elimizden gelen tek şey bu zulmü duyurmak olmuştur. Gelecek nesillerin inanmakta zorluk çekeceği bu zulümleri kayıt altına almak ve duymayanlara duyurmak, vicdanımızı bir parça rahatlatan insani bir eylemdir.

Atalar bazen güzel söylemiştir: Görenedir görene, köre nedir, köre ne?

30.12.2022